

Susisiekimo ministerijai

2024-01-10 Nr. S-006

sumin@sumin.lt**DĖL PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠŲ DERINIMO**

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija pateikė išvados 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-01 „Skatinti alternatyviųjų degalų naudojimą transporto sektoriuje“ (toliau – Pažangos priemonė Nr. 10-001-06-01-01) veiklos „Taršių sunkiojo transporto priemonių (N2, N3, M2 ir M3 klasės) pakeitimo į netaršias arba visai netaršias skatinimas“ poveiklės „Taršių sunkiojo transporto priemonių pakeitimo į elektra arba vandeniliu varomas skatinimas“ ir poveiklės „Taršių sunkiojo transporto priemonių pakeitimo į biodujomis varomas skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašų projektus (toliau – atitinkamai Aprašas-1 ir Aprašas-2).

Lietuvos keleivių vežimo asociacija (toliau – LKVA) susipažino su aprašais teikia savo išvadas.

Aprašas-1.

1. Aprašo 2.5 punkte nustatyta, kad *didžiausia galima projekto finansuojama dalis negali sudaryti daugiau kaip 30 proc. didelėms, 50 proc. vidutinėms ir 60 proc. mažoms įmonėms tinkamų finansuoti išlaidų.*

Asociacijos nuomone, yra nustatytas per mažas finansavimo intensyvumas, kuris dar ribojamas 2.6 punkte nustatytomis maksimaliomis finansavimo sumomis vienai transporto priemonei, t.y. M2 ir N2 klasės – 12 tūkst. Eur., o M3 klasės – 60 tūkst. Eur.

Suprantame, kad finansuojama dalis pagal įmonės kategoriją (dydį) yra reglamentuojama ES teisės aktais, tačiau pažymime, kad toks mažas finansavimo intensyvumas mažina priemonės patrauklumą ir abejojame ar bus pasiekti numatyti tikslai įsigyti 650 visai netaršių tr. priemonių.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome ieškoti galimybių** padidinti finansavimo intensyvumą bent iki 50 proc. didelėms įmonėms ir atitinkamai 70 ir 80 proc. vidutinėms ir mažoms įmonėms.

Atkreipiame dėmesį, kad nemažai M2 ir M3 klasės tr. priemonių eksploatuoja savivaldybių valdomos bendrovės, kurių dauguma pagal savo ūkinės veiklos rodiklius yra mažos arba vidutinės, tačiau pagal Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą tokios įmonės laikomos didelėmis.

2. Aprašo 2.6 punkte nustatyta maksimali finansavimo suma vienai M3 klasės transporto priemonei yra 60 tūkst. Eur. Asociacijos nariai nuolat tiria rinką ir pažymi, kad M3 klasės 12 metrų elektrinis autobusas gali kainuoti 550-600 tūkst. Eur, todėl finansavimo intensyvumas sieks tik apie 10 proc. ir priemonė bus nepatraukli.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome padidinti** maksimalią finansuojamą sumą vienai M3 klasės transporto priemonei bent iki 150 tūkst. Eur.

3. Aprašo 2.6 punkte nesutampa maksimali dotacijos suma skaičiais ir žodžiais, t.y. parašyta *1000000 (trių milijonų) eurų*. Suprantame, kad numatyta maksimali dotacijų suma yra 3 mln. eurų. Prašome ištaisyti klaidą.

4. Aprašo 2.19 punkte nurodyta, kad *projekto veiklų įgyvendinimo trukmė negali būti ilgesnė kaip 24 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos*. Pažymime, kad 24 mėnesiai yra per trumpas laikotarpis, ypač, jei pareiškėjas yra perkančioji organizacija. Patirtis rodo, kad viešieji pirkimai vidutiniškai užtrunka apie

12 mėnesių, o tr. priemonių, ypač M3 klasės autobusų, gamyba dėl globalių tiekimo problemų užtrunka apie 18 mėnesių.

Atsižvelgiant į tai, projektų įgyvendinimo trukmę **prašome pailginti iki 36 mėnesių.**

Aprašas-2.

5. Pagal Aprašo 2.8 punktą, *projektui skiriamos finansavimo lėšos yra de minimis pagalba, o bendra vienai įmonei suteiktos de minimis pagalbos suma kiekvienoje valstybėje narėje neviršija 300 000 EUR per bet kurį trejų metų laikotarpį.*

De minimis yra vertinama už trejų metų laikotarpį. Daugeliui įmonių *de minimis* apimtimi buvo suteikta pagalba dėl Covid-19 pasekmių. Primintina, kad nuo Covid-19 itin nukentėjo keleivių pervežimo sektorius, nes kelionės ilgą laiką buvo itin ribojamos arba netgi tam tikru metu draudžiamas susisiektis tarp skirtingų savivaldybių. Dėl to tokios įmonės negalės pasinaudoti Pažangos priemone.

De minimis pagalba net jei būtų pasinaudojama visu 100 proc. sudaro 300 000 Eur. Įsigyjamai M3 klasės transporto priemonei papildomai finansuoti skiriama 50 000,- Eur. Tokiu būdu darant prielaidą, kad tr. priemonei bus išnaudota 50 000,- Eur suma, tai reikš, kad vienas pareiškėjas jų galės įsigyti tik 6 vnt.

Taigi, transporto parką atnaujins tik labai maža apimtimi. Todėl siūlytina svarstyti Pažangos priemonę naudoti kaip valstybės pagalbą. Juo labiau, jog su Pažangos priemonės pagalba įsigytos transporto priemonės turi būti naudojamos tik vidaus rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome** šiai Apraše-2 nurodytai Pažangos priemonės poveiklei *de minimis* netaikyti, kaip tai nustatyta Apraše-1 nurodytoje Pažangos priemonės poveiklei.

Jei visgi būtų nuspręsta naudoti *de minimis* kriterijų, tai **siūlome** vertinti ar pareiškėjas atitinka *de minimis* reikalavimą ne paraiškos teikimo metu, o mokėjimo prašymo teikimo momentui. Tokiu būdu būtų įvertinta jau nurodyta situacija, kad galimi pareiškėjai keleivių transporto sektoriuje yra gavę *de minimis* pagalbą Covid-19 padarinių švelninimui.

6. Aprašo 2.19.7 papunktyje nustatyta, kad *Veikla turėtų būti įgyvendinta iki 2026 m. balandžio 30 d.*, t.y. nurodyta tik pati vėliausia įgyvendinimo data, nenumatant jokios pratęsimo galimybės.

Pažymėtina, kad nuo šios dienos iki nurodyto termino liko mažiau nei 28 mėnesiai, tačiau aprašas dar nepatvirtintas, kvietimas teikti paraiškas dar nepaskelbtas ir t.t., todėl visiškai neaišku kiek liks laiko pareiškėjui įsigyti netaršias tr. transporto priemones. Patirtis rodo, kad tam gali prireikti iki 36 mėnesių, kaip rašėme Aprašo-1 4 pastaboje.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome patikslinti** veiklos įgyvendinimo terminą, nustatant 36 mėnesių laikotarpį nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis